בעי רב יוסף אין חרישה בשבת מהו מי אמרי' [א]כיון דקא מודו בכולהו מלתא כביטול מקצת וקיום מקצת דמי או דלמא כיון דקא עקריין ליה לחרישה כל עיקר בעקירת גוף דמי ת"ש יש נדה בתורה אבל הבא על שומרת יום כנגד יום פטור ואמאי הא עקריין לשומרת יום כנגד יום כל עיקר אמר לך רב יוסף שומרת יום דקאמרין כדשנין ת"ש יש שבת בתורה אבל המוציא מרה"י לרה"ר פטור ואמאי הא עקריין להוצאה כל עיקר התם נמי כדשנין ת"ש יש עבודת כוכבים בתורה אבל המשתחוה פטור ואמאי והא עקריין להשתחויה כל עיקר אמרי השתחויה נמי כדשנין בעי ר' זירא אין שבת בשביעית מהו במאי טעו בהדין קרא [1]בחריש ובקציר תשבות בזמן דאיכא חרישה איכא שבת ובזמן דליכא חרישה ליכא שבת מי אמרינן כיון דמקיימין לה בשאר שני שבוע כביטול מקצת וקיום מקצת דמי או דלמא כיון דקא עקריין ליה בשביעית כעקירת הגוף דמי אמר רבינא ת"ש נביא שנתנבא לעקור דבר מדברי תורה חייב לביטול מקצת ולקיום מקצת רבי שמעון אומר פטור ובעבודת כוכבים אפילו אמר היום עובדה ולמחר בטלה חייב שמע מינה אין שבת בשביעית כביטול מקצת וקיום מקצת דמי שמע מינה: **מתני'** הורו ב"ד וידע אחד מהן שטעו ואמר להן טועין אתם או שלא היה מופלא של ב"ד שם או שהיה אחד מהן גר או ממזר או נתין או זקן שלא ראוי לבנים ה"ז פטור שנאמ' כאן עדה ונאמר להלן עדה מה עדה האמורה להלן כולן ראוין להוראה אף עדה האמורה כאן עד שיהיו כולן ראוין להוראה: **גמ'** או שלא היה מופלא של ב"ד שם מנלן אמר רב ששת וכן תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה אמרו הורו בדבר שהצדוקין מודין בו פטורין מפני שהיה להם ללמוד ולא למדו לא היה מופלא של ב"ד שם נמי פטורין מפני שהיה להם ללמוד ולא למדו: נאמר שם עדה ונאמר כאן עדה עד שיהו כולן ראוין להוראה: והתם מנלן דאמר רב חסדא אמר קרא [2]והתיצבו שם עמך בדומין לך ואימא עמך לשכינה אלא אמר ר"נ בר יצחק אמר קרא [3]ונשאו אתך בדומין לך: **מתני'** הורו ב"ד שוגגין ועשו כל הקהל שוגגין מביאין פר מזידין ועשו שוגגין מביאין כשבה ושעירה שוגגין ועשו מזידין הרי אלו פטורין: **גמ'** שוגגין ועשו מזידין הרי אלו פטורין הא שוגג דומיא דמזיד חייב והיכי דמי שהורו בית דין שחלב מותר ונתחלף לו בשומן ואכלו לימא תפשוט הא דבעי רמי בר חמא אמר לך משום דתנא רישא מזידין ועשו שוגגין תנא סיפא שוגגין ועשו מזידין: **מתני'** הורו ב"ד ועשו כל הקהל או רובן על פיהן מביאין פר ובעבודת כוכבים מביאין פר ושעיר דברי ר"מ ר' יהודה אומר י"ב שבטים מביאין י"ב פרים ובעבודת כוכבים מביאין י"ב פרים ושנים עשר שעירים רבי

בעי רב יוסף אין חרישה בשבת מהו. הכא לא מבעיא ליה לרב יוסף בדבר שאין הצדוקין מודין כלל אלא בבטול מקצת וקיום מקצת קא מבעיא ליה: **מי אמרינן כיון דקא מודו.** ב"ד בכולהו שאר מלאכות דשבת דאסירי כבטול מקצת וקיום מקצת דמי ומייבין: **(וכולהו) כדשנין.** לעיל (ע"א) דלא הוי עקירת כל הגוף דשומרת יום: **(וכולה) כדשנין.** דמושיט חורק שרי דלא הוי עקירת כל הגוף: **(וכולה) כדשנין.** דהשתחואה שלא כדרכה שריא: **בחריש ובקציר תשבות.** דמשמע בזמן דאיכא חרישה דהיינו בשאר שני שבוע תשבות איכא שבת: **בזמן דליכא חרישה.** דהיינו בשביעית ליכא שבת: **נביא שהתנבא.** כגון שתחלתו נביא של אמת ולבסוף נביא השקר שהתנבא לעקור דבר מדברי תורה חייב ודברי הכל בחנק: **לקיים מקצת ולבטל מקצת.** דשאר מצות ר"ש פוטר וה"ה לרבנן: **ובעבודת כוכבים אפי' אמר לך היום עובדה ולמחר בטלה.** דהיינו קיום מקצת ובטול מקצת דעבודת כוכבים חייב דרחמנא אמר להדיחך מן הדרך [ו] אפי' מקצת דרך ובעבודת כוכבי' הוא דכתיב וכי קתני חייב כגון לרבנן בסקילה ולר"ש בחנק והכי מתרץ ליה רב חסדא בפ' אלו הן הנחנקין (סנהדרין דף צ.). והיום עובדה ולמחר בטלה כאין שבת בשביעית דמי וקרי להו ביטול מקצת וקיום מקצת ש"מ: **מתני' ואמר להם טועים אתם.** לא הוי הוראה מעליא ופטור דבעינן עד שיורו כולן כדאמר לעיל [ז] [ח]: **או שלא היה מופלא של ב"ד שם.** אע"ג דלא הוה מסנהדרין עצמן דאילו הוי מסנהדרין עצמן אפי' [אם] קטן שבכולן לא היה שם לא הויא הוראה מעליא כדאמר [ט] לקמן מאם כל עדת [י] איתא לכולה סנהדרי הויא הוראה ואי לא לא ואיכא למימר נצטרך אחד מהן לצאת לדרך ומינו אחר במקומו א"נ זקן [כ] (או) שאין לו בנים היה לכך נתמנה אחר בסנהדרין: **או זקן שאין ראוי לבנים.** [ל] וקשיא לי מפני מה אין ראוי להוראה: **ונאמר להלן עדה.** ושפטו העדה והצילו העדה (במדבר לה) דהיינו סנהדרין כדתנן בפ"ק דסנהדרין (ד' ב.): [מ] **נאמר כאן עדה.** דכתיב (ויקרא ד) אם כל עדת ישראל ישגו: **(ושפטו את העדה) מה להלן ראוין להוראה כו': גמ'** והתם מנ"ל. דכולהו דהוו ראוין להוראה: **אמר רב חסדא.** גמר ממשה דמשה אוקים סנהדרין דהוו כולן ראוין להוראה דכתי' והתיצבו שם עמך בדומין לך דליהוי (הם) כולן ראוין להוראה ה"נ בעינן דסנהדרי דעלמא ליהוו ראוין להוראה והואיל ומלינו דעדה האמורה כאן כולן ראוין להוראה שמעינן מינה נמי דהיינו סנהדרי גדולה דתניא בת"כ [נ] עדת ישראל עדה המיוחדת לכל ישראל ואיזו זו סנהדרי גדולה: **ואימא עמך משום שכינה.** דלגופיה הוא דאתא כלומר שיהו עומדין עמך ולא יכנסו לפני ולפנים במקום שכינה דסלקא דעתא אמינא והואיל דכתב [ס] אספה לי דיכנסו במקום שכינה קמ"ל. [נ"א] עמך משום שכינה כלומ' ברור לדיקים גמורים שאני רוצה להשרות שכינה עליהם: **אתך בדומין לך.** שיהיו ראוין להוראה: **מתני' הורו ב"ד שוגגין ועשו הקהל שוגגין.** על פיהם ב"ד מביאין פר דבי מאיר כדאית ליה ור' יהודה כדאית ליה ור"ש כדאית ליה [ע] דהוי הוראה מעליא: **הורו ב"ד מזידין ועשו הקהל שוגגין.** לא הוי הוראה מעליא דאם כל עדת ישראל ישגו כתיב [פ] דבעינן שוגגין בב"ד והכא הוה ליה שגגת מעשה בלא הוראה ומביאין כל אחד מן הקהל כשבה או שעירה כיחיד דמו: **הורו ב"ד שוגגין ועשו הקהל מודים פטורים.** דמזיד לאו בר קרבן הוא: **גמ' טעמא דשוגגין ועשו מזידים דפטורין.** דמזיד לאו בר קרבן הוא לא לצבור ולא יחיד הא שוגג דומיא דמזיד דלא הוי ממש תולה בב"ד הוי שוגג תולה בעצמו וחייב בשגגת מעשה קרינא ביה: **כגון שהורו ב"ד שחלב מותר.** שעל הקרב ולא שעל הכליות דלא הוי עוקר כל הגוף: **ונתחלף חלב בשומן ואכלו.** דחייב דתולה בעצמו הוא. והאי דקרי ליה דומיא דמזיד משום דכי היכי דמזיד לאו תולה בב"ד הוא האי שוגג נמי לאו תולה בב"ד הוא. ותפשוט הא דבעי רמי בר חמא (לעיל דף ב.): **אמר לך.** רמי בר חמא האי דקתני שוגגין ועשו מזידים לאו למידק מינה קא אתי אלא איידי דתנא מזידין ועשו שוגגין תנא נמי שוגגין ועשו מזידים וכדי נסבה ולא דייקי' מינה כלום ובעיא דידי' מהא ליכא למשמע מינה: **מתני' הורו ב"ד ועשו כל הקהל או רובן על פיהן מביאין פר.** (כגון) ב"ד ולא צבור: **בעבודת כוכבים ב"ד מביאין פר ושעי' דברי ר"מ.** דבעבוד' כוכבים בהוראה פר ושעיר מייתי דכתי' בפ' שלח לך אנשים [צ] וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה דהיינו בעבודת כוכבים כדאמר לקמן בפרק הורה כהן משיח [ק] איזו היא מצוה ששקולה כנגד כל המצות הוי אומר זה עבוד' כוכבי' וכתיב (במדבר טו) ועשו כל העדה פר בן בקר אחד לעולה לריח ניחוח לה' ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים אחד לחטאת: **רבי יהודה אומר י"ב שבטים מביאין י"ב פרים.** דכל שבט ושבט אקרי קהל וקסבר צבור מביאין פר ולא בית דין: רבי

תוספות

בעי רב יוסף אין חרישה כו'. רישא דאבות מלאכות דפי' כלל גדול [א] נקט אבל חרישה לדוקין מודין בה ולרב יוסף נמי בעי דבר שאין מודין בו כדלקמן אמר לך רב יוסף כו' משמע דסבר כשמואל: **ש"מ אין שבת בשביעית כו'.** משמע דאין לדוקין מודין כהאי דרשא אע"ג [illegible]

היה כמנין דא"כ אפי' קטן שבהם נמי כדאמרי' לעיל שיהיו כולן כהוראה. וקשה דהא אתותב לעיל. (נ"ל דלריכין לומר דלפני התי' לא היה כתוב לעיל הא דמפסיק ואלא מאי כל עדת דקאמר רחמנא כו' עי' לקמן כרש"י דף (ה') ו[ז'] ע"א) וכת"כ מוסיף נמי אם אמר לו איני יודע דכמאן דליתי' [illegible]

מסורת הש"ס

א) סנהדרין ב., ב) לעיל ג:, ג) [עיין תרי"ג], ד) קדושין עו: סנהדרין לו: ע"ש, ה) [שמות יח ע"ש רש"י סנהדרין לו:], ו) עיין לעיל ג. תוס' ד"ה עד שיהיו ולי"ש, ז) לעיל דף ג., ח) [דברים יג], ט) [דף ג:], י) [עי' לח"מ פי"ג מהל' שגגות הי"א], כ) [נ"ל לעיל דף ג:], ל) [ויקרא ד], מ) כספרי ליתא, נ) עי' פי' המשניות להרמב"ם טעם לזה, ס) [נ"ל לפני ד"ה ואמתן], ע) [ויקרא לכולה לחוכה מרשה ד], פ) [במדבר יא], צ) [לקמן], ק) [ויקרא ד], ר) [במדבר טו], ש) [דף ה.], ת) שבת עב. ע"ש וכנת'.

תורה אור השלם

1. ששת ימים תעבד וביום השביעי תשבת בחריש ובקציר תשבת: שמות לד כא

2. ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל אשר ידעת כי הם זקני העם ושטריו ולקחת אתם אל אהל מועד והתיצבו שם עמך: במדבר יא טז

3. ושפטו את העם בכל עת והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם והקל מעליך ונשאו אתך: שמות יח כב

מוסף רש"י

ונשאו אתך. כשנהלחלו שחולק לו יתרו לשפוט את העם, דאין כאן משום שכינה, דכתיב והקל מעליך ונשאו אתך, ולא מן ונשאו אתך במשא העם (במדבר יא) ילפי, דהתם בשבעים זקנים שהלוו עמו לאהל מועד כתיב, ומשום שכינה (סנהדרין לו ובעי"ז קדושין עו:).

תוספות הרא"ש

בעי רב יוסף אין איסור חרישה בשבת מהו כו'. [וא"ת תיפוק ליה דהוה דברים שצדוק וביתוס מודים בו דכתיב בחריש ובקציר תשבות וי"ל דלית ליה לרב יוסף הא דשמואל דאמר אין חייבין עד שיורו בדבר שאין הצדוקים מודים בו. ובריתא דמייתי רב ששת לקמן תנא דבי ר' ישמעאל מפני מה אמרו הורו בדבר שהצדוקים מודים בו פטורים כו'. לא שמיע ליה לרב יוסף. והרמ"ה ז"ל תירץ מדלא כתיב מחריש ומקציר תשבות אפשר דמפרשים צדוקים בחריש ובקציר השבות בימות החמה ובימות הגשמים: והא קא עקרו ליה לאיסור דשומרת יום כנגד יום לגמרי. והוה ליה כעוקר אחד מאבות מלאכות של שבת אלא ודאי כיון דמודו בשאר הלכות נדה כביטול מקצת וקיום מקצת דמי וכן בשבת נמי: א) דאמרי כדרכה אסורה ושלא כדרכה מותרת לא קא אעקרא איסור דשומרת יום כנגד יום לגמרי: הא משכבי אשה כתיב מלמד ששני משכבות יש באשה וכיון דשלא כדרכה כתיב בהדיא הוי מילתא באנפי נפשיה כמו חרישה וקצירה. וכי אמרו דשלא כדרכה שרי נמצא דעקרי איסור ביאה שלא כדרכה כדכתי' בקרא וה"ל עוקר כל הגוף: דאמרי גמר ביאה שלא כדרכה אסורה העראה מותרת נמצא דלא עקרי איסור שלא כדרכה לגמרי. והא את מקורה הערה כתיב וכיון דכתיב העראה בהדיא בתרא הוי מילתא באנפי נפשיה כמו חרישה בשבת וכי שרי לה הא עוקר כל הגוף אלא ודאי כה"ג לא הוה עוקר כל הגוף כיון דמודו בשאר הלכות נדה: דאמרי העראה גופיה כדרכה אסורה ושלא כדרכה מותרת דבהעראה גופיה איכא ביטול מקצת וקיום מקצת (הוי) [ואין] [illegible] את"ל אין חרישה בשבת דבעיקר כל הגוף [illegible] שטעו ואמר להם טועים אתם כו' ופרש"י [illegible] ד"ל והא האי טעמא לר' נתן הוה ואיהו [illegible] מר להם טעם אע"פ שאין נראה להם טעמו [illegible] מאי תיקן בפירושו דאכתי לא הוה הוראה [illegible] למאן דלית ליה דר' נתן הויא הוראה אע"ג [illegible] דמעוטא פליגי עלייהו הלכך נראה פרש"י [illegible] אצלו שם להאציל מרוחו עליהם: מתני' [illegible] ואלו לא סמכו על הוראתם (ולא) [אלא] [illegible] מותר ונתחלף לצבור חלב בשומן ואכלוהו [illegible] פר העלם כאילו ידעי שהיה חלב ואכלוהו [illegible] אע"ג דאי לא הורו ב"ד נמי הוה אכלי ליה

עין משפט נר מצוה

לא א מיי' פי"ד מהל' שגגות הל' ב סמג לאוין רין:

לב ב ג מיי' פ"ט מהל' יסודי התורה הלכה א והלכה ג ד סמג לאוין שסד:

לג ד מיי' שם הל' ה:

לד ה ו מיי' פי"ג מהל' שגגות הל' א סמג עשין רין:

לה ז מיי' פי"ב שם הלכה א והלכה ב סמג שם:

לו ח ט מיי' שם פרק י"ג הל' ו סמג שם:

לז י כ מיי' שם פרק י"ג הלכה א:

רבינו חננאל

דשתי הוריות נינהו לא מצטרפי וכל חד באנפי נפשה קיימא וליכא פר אלא כל חד מייתי חטאתו או דלמא כיון דאידי ואידי חלב היא מצטרף [את"ל כיון וכו' מצטרף] מיעוט בחלב שעל הקיבה. ס"א על הקרב [ומיעוט בחלב שע"ג דקין] פי' הורו בהוראה ראשונה דחלב שעל הקיבה מותר. ובשניה הורו שחלב שעל גבי הדקין מותר. מהו הכא ודאי כיון דמתרי קראי קא אתו לא מצטרפי פי' דקא א) טעו בהאי קרא דכתיב חד את החלב המכסה את הקרב וגו' (והכי קאמר) [ותניא בספרא] אשר על הקרב. ר' (שמעון) [ישמעאל] אומר להביא חלב שעל הקיבה ר' עקיבא אומר להביא חלב שעל הדקין והתם מפרש דמעל הכסלים נמי איתרבו חלבים אחריני ותניא נמי כוותה בתוספתא שחיטת חולין (ספ"ט) וליכא פר. או דלמא שם חלב אחד הוא ומצטרפי את"ל שם חלב אחד הוא מיעוט בחלב ומיעוט בדם מהו הכא ודאי כיון דתרי איסורי נינהו לא מצטרפי או דלמא כיון שאיסורן שוה פי' דאיסור' תרוייהו באכילה וקרבנן שוה דאיבעי כשבה מייתי ואיבעי שעירה מייתי מצטרפי את"ל כיון דאיסורן שוה וקרבנן שוה מצטרפי מיעוט בחלב ומיעוט בעבודת כוכבים מהו. הכא ודאי אין איסורן שוה פירוש דאין איסור עבודת כוכבים לענין אכילה ואין קרבנן שוה. דהתם בעבודת כוכבים [עז בת שנתה] הוא דמייתי אבל כשבה לא ומפרש בסיפרי פרשה שלח לך. לא מצטרפי או דלמא כיון דאידי ואידי כרת הוא מצטרפי ופלקא בתיקו. ל"א איבעיא להו הורו ב"ד שחלב מותר ועשו מיעוט צבור וחזרו בהן וחזרו והורו ב"ד שחלב מותר ועשו מיעוט אחר מהו מי מצטרף ההוא מיעוט קמא בהדי מיעוט בתרא ומייתי קרבן אי לא כיון דהוה להו ידיעה במצעי לא מצטרפי או דלמא כיון דחד (בידיע) [בי"ד] הוא. ומיבעיא לן נמי היכא דהורו ב"ד שחלב מותר ועשו מיעוט הקהל ומת אותו ב"ד [ועמד ב"ד] אחר והורו כראשון שחלב מותר ועשו מיעוט אחר דהוו תרי מיעוטי ויבא מהו. פי' מי אתי פר אי לא אליבא דרבי מאיר דאמר ב"ד מייתי לא תיבעי לך דהא ליתנהו. פי' לקמאי הלכך כל חד מייתי חטאתו כי תיבעי לך אליבא דמאן דאמר צבור מייתי. מאי צבור דמעשה תלי בהו הא קאי ומייתו פר [שייך לדף ג ע"ב] או דלמא הוראה דההוא ב"ד בעינן פי' שיחזרו בהן ממנה. וכיון דלא אפשר לא מייתי צבור פר ופלקא בתיקו: א"ר יוחנן ס"א ר' נתן מאה שישבו להורות. פי' אם הוי ב"ד שבירושלים מאה איש והורו לצבור [illegible] שישנו כולן. אמר רב הונא בריה דרב [illegible] וכן אפילו הן ק'. פי' אילו כך היה [illegible] דברובא סגיא מדרבה וכתב כל [illegible] לדן טועים אתם הרי אלו פטורין טעמא [illegible] רישיה. ס"א כגון שהדרכין רישיה והיינו [illegible] תו אותיבנא מהא דתנן ג) בפרקין כי [illegible] סמכו רבותינו על דברי רשב"ג ועל [illegible] לעמוד בה ואמר רב אדא בר אהבה [illegible] האי גברא אותי אתם קובעים אי לא [illegible] לא. והכי קא מותבינן דהא הכא כתיב [illegible] ותיובתא דר' יוחנן תיובתא אמרי אלא [illegible] סנהדרין פי' ע"א כדתנן בתחלת סנהדרין [illegible] לוי עשרה שיושבין כו' כבר פירשתי [illegible] שהביאו כפרתן ובין שלא הביאו כפרתן [illegible] ב"ד עשה ובהדי צבורא לא מצטרף [illegible] חלב. ואיזהו החייב באשם תלוי זה [illegible]

[illegible] למעט הגירסא יותן וע"ש בפר"א:

[illegible] בן החוכה א"ל בן עזאי ומה שנה זה מן [illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones